

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาถึงลักษณะของสมาชิกที่มีผลต่อความสำเร็จของโรงสีข้าวชุมชน จังหวัดพิจิตรและหาความสัมพันธ์ของลักษณะบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกโรงสีข้าวชุมชน กับความสำเร็จของโรงสีข้าวชุมชน ตลอดจนศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคของสมาชิกที่มีต่อการดำเนินงานของโรงสีข้าวชุมชน

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ สมาชิกโรงสีข้าวชุมชนจังหวัดพิจิตร ในพื้นที่ 6 อำเภอ จำนวน 197 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์สถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for Social Science Research or SPSS for Windows) แล้วใช้เครื่องมือทางสถิติวิเคราะห์ดังนี้

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะบุคคล ใช้สถิติเชิงพรรณนาวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าสูงสุด (Maximum) และค่าต่ำสุด (Minimum) การทดสอบสมมุติฐานหาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกโรงสีข้าวชุมชน กับความสำเร็จของโรงสีข้าวชุมชน ใช้สถิติวิเคราะห์คือ การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) โดยวิเคราะห์แบบปกติ (Enter Method) ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ดังนี้

1. ลักษณะของสมาชิกที่มีผลต่อความสำเร็จของโรงสีข้าวชุมชน

สมาชิกโรงสีข้าวชุมชนร้อยละ 92.4 สามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบในการเป็นสมาชิกโรงสีข้าวชุมชนได้ ร้อยละ 87.3 มีความรู้ลึกเป็นเจ้าของโรงสีข้าวชุมชน ร้อยละ 78.7 มีการพบปะแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสมาชิกภายในโรงสีข้าวชุมชน ร้อยละ 89.8 มีความศรัทธาเชื่อมั่นและไว้วางใจคณะกรรมการโรงสีข้าวชุมชน และร้อยละ 81.7 มีความเสียสละสามารถทำงานรวมกลุ่มและเห็นแก่ส่วนรวม

ลักษณะบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม

1. ข้อมูลทั่วไปของสมาชิกโรงสีข้าวชุมชน

เพศ สมาชิกโรงสีข้าวชุมชน ร้อยละ 64.5 เป็นเพศชาย และร้อยละ 35.5 เป็นเพศหญิง
 อายุ สมาชิกโรงสีข้าวชุมชน ร้อยละ 33.5 มีอายุระหว่าง 40-49 ปี อายุเฉลี่ย 49.01 ปี
 ระดับการศึกษา สมาชิกโรงสีข้าวชุมชนร้อยละ 73.6 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา
 ระยะเวลาที่เป็นสมาชิก สมาชิกโรงสีข้าวชุมชนร้อยละ 57.4 เป็นสมาชิกมาเป็นเวลา 3 ปี
 รายได้จากการขายข้าวเปลือกให้แก่โรงสีข้าวชุมชนต่อปี สมาชิกโรงสีข้าวชุมชนร้อยละ 43.7 มีรายได้จากการขายข้าวเปลือกให้แก่โรงสีข้าวชุมชนต่อปี ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 50,000 บาท
 รายได้เฉลี่ยจากการขายข้าวเปลือกให้แก่โรงสีข้าวชุมชนต่อปี 104,417.06 บาท
 ปริมาณการสีข้าวไว้เพื่อบริโภค สมาชิกโรงสีข้าวชุมชนร้อยละ 47.2 สีข้าวไว้เพื่อบริโภคเอง จำนวน 1 ตันต่อปี

2. ข้อมูลเกี่ยวกับโรงสีข้าวชุมชน

การมีส่วนร่วมของสมาชิก

สมาชิกโรงสีข้าวชุมชนร้อยละ 85.3 มีโอกาสได้เสนอข้อเท็จจริงและความคิดเห็นในที่ประชุม ร้อยละ 76.7 มีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงานของโรงสีข้าวชุมชน ร้อยละ 79.7 มีส่วนร่วมในการตัดสินใจร่วมกันระหว่าง ประธาน กรรมการ และสมาชิกในการทำกิจกรรมของโรงสีข้าวชุมชน ร้อยละ 78.7 มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของโรงสีข้าวชุมชน ร้อยละ 73.1 เห็นว่าเมื่อเกิดปัญหาภายในโรงสีข้าวชุมชน ได้มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาเหล่านั้น ร้อยละ 72.6 มีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงานของโรงสีข้าวชุมชน และร้อยละ 73.6 มีส่วนร่วมตรวจสอบการทำงานของคณะกรรมการแต่ละฝ่าย

ลักษณะการจัดโครงสร้างของโรงสี

สมาชิกโรงสีข้าวชุมชนร้อยละ 99.0 เห็นว่ามีการจัดแบ่งหน้าที่และความรับผิดชอบให้กับสมาชิกอย่างเสมอภาคและยุติธรรม ร้อยละ 98.0 เห็นว่าสมาชิกแต่ละคนในโรงสีข้าวชุมชนมีบทบาทในการทำกิจกรรมเพื่อโรงสี ร้อยละ 98.0 เห็นว่าการจัดแบ่งหน้าที่ภายในโรงสีข้าวชุมชนมีความชัดเจน ไม่ซ้ำซ้อน ร้อยละ 98.5 เห็นว่าการแบ่งหน้าที่กันรับผิดชอบ ช่วยให้งานภายในโรงสีข้าวชุมชนมีประสิทธิภาพ และร้อยละ 98.5 เห็นว่ามีการกำหนดเป้าหมายและทิศทางการดำเนินงานอย่างชัดเจน

บรรยากาศภายในโรงสี

สมาชิกโรงสีข้าวชุมชนร้อยละ 98.0 เห็นว่า การประชุมของโรงสีข้าวชุมชน บรรยากาศในที่ประชุมมีความเป็นกันเอง ร้อยละ 87.8 เห็นว่าสมาชิกสามารถแสดงความคิดเห็นและโต้แย้งในที่ประชุมได้อย่างเสรี ร้อยละ 88.3 เห็นว่าสมาชิกมีการช่วยเหลือเกื้อกูลกันในการปฏิบัติงานของโรงสีข้าวชุมชน และร้อยละ 94.4 เห็นว่าสมาชิกโรงสีข้าวชุมชนมีการยอมรับซึ่งกันและกัน มีความไว้วางใจกัน

ประสบการณ์ฝึกอบรม

สมาชิกโรงสีข้าวชุมชนร้อยละ 73.6 เคยฝึกอบรมเกี่ยวกับการบริหารจัดการโรงสีข้าวชุมชน ร้อยละ 73.6 เคยเข้าร่วมประชุมเกี่ยวกับการบริหารจัดการโรงสีข้าวชุมชน ร้อยละ 56.3 เคยฝึกอบรมเกี่ยวกับพันธุ์ข้าวที่เหมาะสมสำหรับโรงสีข้าวชุมชน ร้อยละ 56.9 เคยเข้าร่วมประชุมเกี่ยวกับพันธุ์ข้าวที่เหมาะสมสำหรับโรงสีข้าวชุมชน ร้อยละ 57.9 เคยไปศึกษาดูงานโรงสีข้าวชุมชนอื่นๆ และร้อยละ 57.4 เคยเข้าร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์การบริหารจัดการโรงสีข้าวชุมชน

ความรู้เกี่ยวกับโรงสี

สมาชิกโรงสีข้าวชุมชนร้อยละ 99.0 มีความรู้ในเรื่องการบริหารจัดการโรงสี ร้อยละ 97.0 มีความรู้ในเรื่องการทำบัญชีของโรงสี ร้อยละ 89.8 มีความรู้ในเรื่องการตรวจสอบบัญชี ร้อยละ 95.9 มีความรู้ในเรื่องการตรวจสอบอุปกรณ์ที่ใช้สีข้าว ร้อยละ 93.4 มีความรู้ในเรื่องการบรรจุหีบห่อข้าวสาร ร้อยละ 96.4 มีความรู้ในเรื่องการประกาศรายรับ รายจ่ายของโรงสี ร้อยละ 93.4 มีความรู้ในเรื่องการแปรรูปข้าวเปลือก ร้อยละ 89.3 มีความรู้ในเรื่องการวัดความชื้นข้าวเปลือก ร้อยละ 73.6 มีความรู้ในเรื่องการมีส่วนร่วมของคนในครอบครัว ร้อยละ 56.9 มีความรู้ในเรื่องการขายข้าวสาร

ร้อยละ 58.9 มีความรู้ในเรื่องการเรียนรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการโรงสี ร้อยละ 89.8 มีความรู้ในเรื่องประโยชน์ของโรงสี ร้อยละ 94.4 มีความรู้ในเรื่องปัญหาพ่อค้าคนกลาง ร้อยละ 51.3 มีความรู้ในเรื่องการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ และร้อยละ 84.8 มีความรู้ในเรื่องการขยายกิจการของโรงสี

การบริหารจัดการ

สมาชิกโรงสีข้าวชุมชนทั้งหมดเห็นว่าคณะกรรมการโรงสีมีการวางแผนในการปฏิบัติงาน ร้อยละ 98.5 เห็นว่าคณะกรรมการโรงสีมีการจัดสวัสดิการให้แก่ชุมชน ร้อยละ 99.5 เห็นว่าคณะกรรมการโรงสีมีความสามารถในการจัดหาตลาดเพื่อจำหน่ายข้าวสาร ร้อยละ 99.0 เห็นว่าคณะกรรมการโรงสีสามารถขยายกิจการของโรงสีได้ และร้อยละ 98.5 เห็นว่าคณะกรรมการโรงสีมีการติดตามและประเมินผลการทำงาน

ความพึงพอใจราคาข้าวเปลือก

สมาชิกโรงสีข้าวชุมชนร้อยละ 96.4 มีความพึงพอใจในราคาข้าวเปลือกที่ขายให้แก่โรงสีข้าวชุมชน

ความสำเร็จของโรงสีข้าวชุมชน

ผลกำไร

สมาชิกโรงสีข้าวชุมชนร้อยละ 32.0 ตอบว่าโรงสีข้าวชุมชนมีผลกำไรมากกว่า 400,001 บาทต่อปี ร้อยละ 97.0 มีความพึงพอใจต่อผลกำไรของโรงสี และสมาชิกโรงสีข้าวชุมชนทั้งหมดจะขายข้าวเปลือกให้แก่โรงสีข้าวชุมชนในครั้งต่อไป

การปันผล

สมาชิกโรงสีข้าวชุมชนร้อยละ 89.8 มีจำนวนหุ้นของโรงสีข้าวชุมชน ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 20 หุ้น จำนวนหุ้นของโรงสีข้าวชุมชนเฉลี่ย 12.99 หุ้น และสมาชิกร้อยละ 99.0 มีความพึงพอใจต่อเงินปันผลที่ได้รับ

2. ผลการวิเคราะห์ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของโรงสีข้าวชุมชน

จากการใช้สถิติการวิเคราะห์ถดถอยพหุ แบบปกติ (Multiple Regression Analysis) สามารถสรุปเป็นสมการ ได้ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ความสำเร็จของโรงสีข้าวชุมชน} = & 9.816 + .263(\text{เพศของสมาชิกโรงสีข้าวชุมชน}) - 7.381\text{E-}03(\text{อายุ} \\ & \text{ของสมาชิกโรงสีข้าวชุมชน}) + .308(\text{ระดับการศึกษาของสมาชิก} \\ & \text{โรงสีข้าวชุมชน}) - .823(\text{ระยะเวลาที่เป็นสมาชิกโรงสีข้าวชุมชน}) \\ & + .231(\text{รายได้จากการขายข้าวเปลือกให้แก่โรงสีข้าวชุมชนต่อปี}) \\ & + .126(\text{ปริมาณการสีข้าวไว้เพื่อบริโภค}) - .114(\text{การมีส่วนร่วม} \\ & \text{ของสมาชิก}) - .122(\text{ลักษณะของสมาชิก}) - 3.219\text{E-}03(\text{ลักษณะ} \\ & \text{การจัดโครงสร้างของโรงสี}) - .224(\text{บรรยากาศภายในโรงสี}) + \\ & .158(\text{ประสบการณ์ฝึกอบรม}) - .270(\text{ความรู้เกี่ยวกับโรงสี}) + \\ & .685(\text{การบริหารจัดการ}) + 1.573(\text{ความพึงพอใจราคาข้าวเปลือก}) \end{aligned}$$

พบว่า มี 5 ตัวแปรที่มีผลต่อความสำเร็จของโรงสีข้าวชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ 1) ระยะเวลาที่เป็นสมาชิกโรงสีข้าวชุมชน 2) รายได้จากการขายข้าวเปลือกให้แก่โรงสีข้าวชุมชนต่อปี 3) ประสบการณ์ฝึกอบรม 4) ความรู้เกี่ยวกับโรงสี และ 5) ความพึงพอใจราคาข้าวเปลือก

3. ปัญหา อุปสรรคของสมาชิกที่มีต่อการดำเนินงานของโรงสีข้าวชุมชน

จากการศึกษาพบว่าสมาชิกโรงสีข้าวชุมชนมีปัญหาเกี่ยวกับไม่มีลานตากข้าวของตัวเองมากที่สุด รวมถึงไม่มียุ้งฉางไว้เก็บข้าวเปลือกของตัว ไม่มีพันธุ์ข้าวนาปรังที่กินอร่อยปลูกตลอดปี การเป็นหนี้ในระบบต้องรับขายข้าวเพื่อชำระหนี้ ขาดความรู้เรื่องการทำบัญชี ขาดคนแนะนำเรื่องพันธุ์ข้าว ขาดความรู้เรื่องข้าว ขาดคนแนะนำเรื่องการปลูกข้าวให้เหมาะกับโรงสีข้าวชุมชน ไม่มีเงินลงทุนเพิ่มหุ้น และขาดข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรงสีข้าวชุมชน

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องลักษณะของสมาชิกที่มีผลต่อความสำเร็จของโรงสีข้าวชุมชน จังหวัด พิจิตร มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาถึงลักษณะของสมาชิกที่มีผลต่อความสำเร็จของโรงสีข้าวชุมชน ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมกับความสำเร็จของโรงสี

ข้าวชุมชน ตลอดจนศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของโรงสีข้าวชุมชน ผลการศึกษาครั้งนี้สามารถนำมาอภิปรายได้ดังนี้

การหาความสัมพันธ์ของลักษณะบุคคล ข้อมูลทางเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกโรงสีข้าวชุมชน กับความสำเร็จของโรงสีข้าวชุมชน

จากการศึกษาพบว่า ลักษณะบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกโรงสีข้าวชุมชน ได้แก่ ระยะเวลาที่เป็นสมาชิกโรงสีข้าวชุมชน รายได้จากการขายข้าวเปลือกให้แก่โรงสีข้าวชุมชนต่อปี ประสบการณ์ฝึกอบรม ความรู้เกี่ยวกับโรงสี และความพึงพอใจราคาข้าวเปลือก มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของโรงสีข้าวชุมชน จากการศึกษาพบว่า โรงสีข้าวชุมชนมีการดำเนินงานจนมีผลกำไรเป็นที่พึงพอใจของสมาชิกในระดับมาก สมาชิกที่มีหุ้นของโรงสีมีความพึงพอใจในเงินปันผลในระดับมาก

ข้อมูลลักษณะบุคคล ได้แก่ ระยะเวลาที่เป็นสมาชิกโรงสีข้าวชุมชน มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของโรงสีข้าวชุมชนในเชิงลบ แสดงว่า ถ้าระยะเวลาในการเป็นสมาชิกนาน จะส่งผลให้โรงสีข้าวชุมชนไม่ค่อยประสบผลสำเร็จ จากการสัมภาษณ์คณะกรรมการ ให้ความเห็นว่าจะอาจเป็นเพราะการเป็นสมาชิกของโรงสีข้าวชุมชนเป็นเวลานาน ส่งผลให้สมาชิกขาดความกระตือรือร้นในการบริหารจัดการโรงสีข้าวชุมชน ถึงแม้ว่าจะเป็นผู้ที่ทราบถึงปัญหาและข้อบกพร่องต่างๆ ในการดำเนินงานก็ตาม แต่ไม่ได้นำสิ่งที่ตนเองทราบไปพัฒนาการดำเนินงานให้ประสบผลสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกิติพงศ์ (2547) ที่กล่าวว่าระยะเวลาการเป็นสมาชิกมีส่วนทำให้เกิดความแตกต่างกันในระดับความสำเร็จของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร แสดงว่ากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรทอผ้าที่ระยะเวลาการเป็นสมาชิกน้อยมีส่วนช่วยทำให้ระดับความสำเร็จสูงกว่ากลุ่มที่มีระยะเวลาการเป็นสมาชิกนานกว่า กล่าวคือกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรทอผ้าที่มีความสำเร็จระดับดีจะมีอายุสมาชิกน้อย ส่วนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรทอผ้าที่มีระดับความสำเร็จปานกลาง หรือระดับต้องปรับปรุง ล้วนแต่มีสมาชิกที่มีอายุสมาชิกมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของพรหมพันธุ์ (2543) ที่กล่าวไว้ว่า การมีระยะเวลาเป็นสมาชิกนานย่อมทำให้มีประสบการณ์ในการบริหารงานและรู้ถึงจุดบกพร่องหรือจุดดีที่จะดำเนินงานเพื่อให้มีประสิทธิภาพรวมถึงการดำเนินงานในด้านอื่นๆ ของกลุ่มให้ประสบความสำเร็จ แต่ก็ไม่พยายามช่วยกันปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานให้ประสบผลสำเร็จ ขัดแย้งกับงานวิจัยของจตุรเดชา (2536) ที่กล่าวว่าระยะเวลาการเข้าร่วมกลุ่มไม่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการดำเนินงานกลุ่ม เพราะสมาชิกส่วนใหญ่มีระยะเวลาเข้าร่วมสั้น คือประมาณ 1 ปี จึงไม่เป็นปัจจัยที่มีต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของกลุ่ม หากสมาชิกเข้าร่วมกลุ่มเป็นเวลานาน สมาชิกเหล่านี้จะเป็นผู้ที่ได้ทำงานร่วมกันตามแผนงานของกลุ่มที่ได้ตกลงกันไว้ ซึ่งจะส่งผลให้กลุ่มประสบผลสำเร็จ

รายได้จากการขายข้าวเปลือกให้แก่โรงสีข้าวชุมชนต่อปีและความพึงพอใจราคาข้าวเปลือก มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของโรงสีข้าวชุมชนในเชิงบวก แสดงว่า คณะกรรมการมีการบริหารจัดการที่ดี ส่งผลให้สมาชิกมีรายได้และมีความพึงพอใจมาก โรงสีข้าวชุมชนจึงประสบความสำเร็จมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของเจดศักดิ์ (2533) ที่กล่าวว่า ปัจจัยทางจิตวิทยา ทางสังคมและทางเศรษฐกิจ เป็นตัวกระตุ้นความสนใจแก่เกษตรกรที่เป็นสมาชิก และเกษตรกรที่ยังไม่ได้เข้าเป็นสมาชิกให้เข้าเป็นสมาชิกเพิ่มขึ้น เพราะว่าการเป็นสมาชิกได้รับประโยชน์มากกว่าการไม่เป็นสมาชิก สอดคล้องกับงานวิจัยของจันทนา (2538) ที่กล่าวว่าความพึงพอใจในผลตอบแทนที่ได้รับจากการเป็นสมาชิกกลุ่ม คือสมาชิกมีโอกาสใกล้ชิดกับเจ้าหน้าที่และนักวิชาการ ตลอดจนผลการดำเนินงานกลุ่มสามารถตอบสนองความต้องการของสมาชิกได้ ทำให้การดำเนินงานกลุ่มประสบความสำเร็จ สอดคล้องกับงานวิจัยของพรหมพันธุ์ (2543) ที่อธิบายให้เห็นว่า ถ้ารายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์กลุ่มแม่บ้านมีมากจะทำให้กลุ่มมีรายได้มาแบ่งผลกำไรให้แก่สมาชิกมาก จะทำให้สมาชิกมีขวัญและกำลังใจที่จะดำเนินธุรกิจแบบต่อเนื่อง แต่ในทางตรงกันข้ามถ้ากลุ่มมีรายได้จากผลิตภัณฑ์น้อยก็จะทำให้สมาชิกไม่ยอมเข้าร่วมดำเนินธุรกิจกลุ่ม ทำให้ขาดความมั่นคงในการดำเนินงานของกลุ่มและอาจล้มเหลวได้ในที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของกิตติพงศ์ (2547) ที่กล่าวไว้ว่ากลุ่มแม่บ้านที่มีความสำเร็จในระดับดีมีความพึงพอใจในผลตอบแทนสูงกว่ากลุ่มแม่บ้านที่มีความสำเร็จระดับปานกลางและระดับต้องปรับปรุง ชัดแย้งกับงานวิจัยของจุฑาเด็ย (2536) ที่กล่าวไว้ว่าผลตอบแทนสมาชิกกลุ่มไม่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการดำเนินงานของกลุ่ม เนื่องมาจากการทำงานร่วมกันของสมาชิกประสบปัญหาภัยธรรมชาติ งานรวมไม่ประสบความสำเร็จและสถานที่ดำเนินการไม่เพียงพอ

ประสบการณ์ฝึกอบรมมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของโรงสีข้าวชุมชนในเชิงบวก แสดงว่าสมาชิกที่มีประสบการณ์ในการฝึกอบรมมากจะส่งผลให้โรงสีข้าวชุมชนประสบความสำเร็จมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของเทียมหทัย (2544) ที่กล่าวว่า การส่งเสริมให้มีการฝึกอบรมให้ความรู้ในการประกอบกิจกรรมแก่สมาชิก ส่งผลให้สมาชิกมีความรู้เพิ่มมากขึ้นและสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะช่วยให้กลุ่มประสบความสำเร็จ ชัดแย้งกับงานวิจัยของกิตติพงศ์ (2547) ที่กล่าวว่าประสบการณ์ฝึกอบรมไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความสำเร็จของกลุ่มแสดงว่าการเข้ารับการอบรมของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านไม่มีส่วนสำคัญต่อการนำความรู้จากการอบรมมาใช้สำหรับการบริหารและการดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จเลย

ความรู้เกี่ยวกับโรงสีข้าวชุมชน มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของโรงสีข้าวชุมชนในเชิงลบ แสดงว่าสมาชิกที่มีความรู้มาก ไม่ได้ส่งผลให้โรงสีประสบความสำเร็จ จากการสัมภาษณ์คณะกรรมการ ให้ความเห็นว่าอาจเป็นเพราะสมาชิกไม่ได้นำความรู้เหล่านั้นไปพัฒนาการดำเนินงาน

ของโรงสีให้ประสบความสำเร็จ รวมทั้งสมาชิกที่มีความรู้มากอาจเป็นผู้ที่มีประสบการณ์มานาน และมีอายุมาก จึงไม่ค่อยใส่ใจในการนำความรู้ที่มีอยู่ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ รวมทั้งยังมีการสนับสนุนให้คนรุ่นใหม่เข้ามามีบทบาทในการดำเนินงานของโรงสีมากขึ้น กลุ่มคนที่อยู่มาตั้งแต่เริ่มแรกจึงค่อยๆลดบทบาทลงไป ชัดแย้งกับงานวิจัยของปวิต (2528) ที่กล่าวว่าความรู้เกี่ยวกับงานกลุ่มและความรู้เกี่ยวกับการเกษตร เป็นปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของกลุ่มเกษตรกร ชัดแย้งกับงานวิจัยของคุดเขียว (2536) ที่กล่าวว่าความรู้ทางการเกษตรของสมาชิกกลุ่ม ไม่มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของกลุ่ม เพราะสมาชิกส่วนใหญ่มีความรู้ในระดับปานกลาง ชัดแย้งกับงานวิจัยของจันทนา (2538) ที่กล่าวว่า การรับรู้วัตถุประสงค์และความรู้ในการดำเนินงานของกลุ่ม คือ สมาชิกรับรู้วัตถุประสงค์ที่แท้จริงในการจัดตั้งกลุ่มและการทำกิจกรรม การปฏิบัติงานทุกครั้งกลุ่มเป็นผู้กำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย พร้อมทั้งวิธีการดำเนินงานกลุ่ม มีผลทำให้การดำเนินงานกลุ่มประสบผลสำเร็จ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากผลการวิจัยเรื่องลักษณะของสมาชิกที่มีผลต่อความสำเร็จของโรงสีข้าวชุมชน จังหวัด พิจิตร ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สมาชิกที่มีระยะเวลาการเป็นสมาชิกมานาน ควรเข้ามามีบทบาทในการทำงานมากขึ้น เพราะเป็นผู้ที่มีประสบการณ์มากกว่าผู้ที่มีระยะเวลาการเป็นสมาชิกน้อย
2. สมาชิกที่มีความรู้เรื่องโรงสีมาก ควรนำความรู้ที่มีอยู่มาปรับปรุงการดำเนินงานของโรงสีให้ดีขึ้น ไม่ควรปล่อยให้ผู้อื่นเรียนรู้กันเอง เพราะอาจทำให้เกิดความเสียหายได้
3. สมาชิกที่มีระยะเวลาการเป็นสมาชิกนานและมีประสบการณ์การทำงานมาก ส่วนใหญ่สมาชิกเหล่านี้จะมีอายุมาก ควรมีการถ่ายทอดความรู้ให้แก่คนรุ่นใหม่ที่จะเข้ามาทำงานแทนตนเอง หรือมีการทำงานร่วมกันเพื่อเป็นสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกรุ่นเก่าและรุ่นใหม่ รวมทั้งเป็นการเรียนรู้การดำเนินงานร่วมกันอีกทางหนึ่งด้วย
4. รัฐบาลควรให้การสนับสนุนงบประมาณในการสร้างลานตากข้าวและยุ้งฉางสำหรับเกษตรกร เพื่อเก็บข้าวไว้ให้โรงสีข้าวชุมชนได้มีข้าวเปลือกไว้สีขายตลอดทั้งปี
5. สมาชิกควรเข้าร่วมประชุมเกี่ยวกับการบริหารจัดการ ร่วมประชุมและฝึกอบรมเกี่ยวกับพันธุ์ข้าวที่เหมาะสมสำหรับโรงสีข้าวชุมชนให้มากขึ้น เพื่อเพิ่มพูนความรู้และนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติให้โรงสีข้าวชุมชนประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น
6. สมาชิกควรมีการหาความรู้เพิ่มเติมในเรื่องการตลาดข้าวสาร เพื่อให้สามารถแข่งขันกับตลาดภายนอกและเพิ่มปริมาณลูกค้าให้แก่โรงสีข้าวชุมชน

7. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการจัดประชุมหรือฝึกรอบม ในเรื่องที่มีความสำคัญต่อการดำเนินงานของโรงสีข้าวชุมชนให้ประสบความสำเร็จให้แก่สมาชิกโรงสีข้าวชุมชนอย่างสม่ำเสมอ เช่น การทำบัญชี การตลาด ความรู้เรื่องข้าว เป็นต้น

8. โรงสีข้าวชุมชนควรมีกองทุนเพื่อช่วยเหลือสมาชิกที่มีภาระหนี้ในระบบ โดยการรับจำนำข้าวจากสมาชิก

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้

1. การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเฉพาะในเขตจังหวัดพิจิตร ซึ่งหากมีการวิจัยครั้งต่อไปควรทำการวิจัยในพื้นที่จังหวัดอื่นๆ ด้วย
2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบกลุ่มที่ประสบความสำเร็จและไม่ประสบความสำเร็จ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ทั้ง 2 ด้าน
3. ควรมีการศึกษาปัจจัยทางด้านอื่นๆ ที่ทำให้โรงสีข้าวชุมชนประสบความสำเร็จร่วมด้วย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น

